

DECIZIE

nr. 5 din 18.05.2001

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.57-58/23 din 31.05.2001

* * *

Curtea Constituțională în componența:

Victor PUȘCAȘ – președinte
Mihai COTOROBAI – judecător
Mircea IUGA – judecător
Constantin LOZOVANU – judecător
Dumitru PULBERE – judecător-raportor
Elena SAFALERU – judecător-raportor

cu participarea grefierului Corina Popa, în lipsa motivată a autorului sesizării Victor Cecan, reprezentantului permanent al Parlamentului la Curtea Constituțională Ion Creangă, conducându-se după art.135 alin.(1) lit.a) din [Constituție](#), art.4 alin.(1) lit.a) din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#), art.4 alin.(1) lit.a), art.16 din [Codul jurisdicției constituționale](#), a examinat în ședință plenară publică dosarul privind controlul constituționalității [Legii nr.1115-XIV din 5 iulie 2000](#) "Cu privire la modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova".

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în Parlamentul de legislatura a XIV-a Victor Cecan, depusă în conformitate cu art.24 și 25 din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#) și art.38 și 39 din [Codul jurisdicției constituționale](#).

Prin Decizia Curții Constituționale din 2 aprilie 2001 sesizarea a fost acceptată pentru examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării preliminare a sesizării Curtea Constituțională a solicitat puncte de vedere Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Ministerului Justiției.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația judecătorilor-raportori și demersul reprezentantului Parlamentului despre sistarea procesului, Curtea Constituțională

A CONSTATAT:

La 4 ianuarie 2001 deputatul Victor Cecan a sesizat Curtea Constituțională pentru controlul constituționalității [Legii nr.1115-XIV din 5 iulie 2000](#) "Cu privire la modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova"* (în continuare – Legea nr.1115-XIV), subliniind că prin Legea nr.1115-XIV au fost statuate un șir de clauze noi inexistente în proiectele prezentate spre avizare Curții Constituționale, și anume:

- art.74 alin.(3) din [Constituția Republicii Moldova](#), spre deosebire de proiect, conține sintagma: alte propuneri legislative se examinează în modul stabilit;

- în articolul 78 alin.(2) cifra "35" a fost înlocuită cu cifra "40" și a fost adăugată sintagma *sau locuiește*;

- la articolul 78 alin.(3) sintagma *votul majorității deputaților aleși* a fost înlocuită cu sintagma *votul a trei cincimi din numărul deputaților aleși*;

- art.85 alin.(4), spre deosebire de proiect, conține sintagma *cu excepția cazului prevăzut la art.78 alin.(5)*;

- în art.89 alin.(2) a fost adăugată sintagma *Curtea Constituțională*;

- art.89 alin.(3) din proiect cu următorul conținut: *Hotărîrea Parlamentului de demitere din funcție a Președintelui se confirmă de Curtea Constituțională* a fost exclus;

- articolul 86, propus pentru modificare în proiect, în lege a rămas neschimbat;
- la articolul 90, spre deosebire de proiect, a fost introdus un alineat nou – alin.(3), cu următorul cuprins:

- (3) *Imposibilitatea exercitării atribuțiilor mai mult de 60 de zile de către Președintele Republicii Moldova este confirmată de către Curtea Constituțională în termen de 30 de zile de la sesizare;*

- varianta propusă în proiect pentru art.106² alin.(1) se deosebește esențial de cea din legea adoptată:

- în proiect se prevede: (1) *în scopul îndeplinirii programului său de activitate Guvernul poate cere Parlamentului permisiunea de a efectua prin ordonanțe în decursul unei anumite perioade de timp unele măsuri care fac de obicei parte din domeniul legislației.*

- în lege : (1) *în vederea realizării programului de activitate al Guvernului, Parlamentul poate adopta, la propunerea acestuia, o lege specială de abilitare a Guvernului pentru a emite ordonanțe în domenii care nu fac obiectul legilor organice.*

- Spre deosebire de proiect, la art.135 alin.(1) litera f) din [Constituție](#) prin legea adoptată s-a adăugat sintagma *precum și imposibilitatea Președintelui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile mai mult de 60 de zile.*

Autorul sesizării relevă de asemenea că în nici una din variantele de proiecte de modificare și completare a Constituției nu sînt atestate:

Art.II, care prevede că Președintele Republicii Moldova ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat la 1 decembrie 1996 rămîne în funcție pînă la expirarea mandatului pentru care a fost ales, cu excepția cazurilor prevăzute de Constituție;

Art.III, conform căruia judecătorii Curții Constituționale în exercițiu, numiți de Președintele Republicii Moldova, rămîn în funcție pînă la expirarea mandatului pentru care au fost numiți;

Art.IV, care stipulează că inițiativele legislative și proiectele de legi privind revizuirea Constituției înaintate de Președintele Republicii Moldova pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi se vor examina în modul stabilit;

Art.V, conform căruia Guvernul, în termen de trei luni, va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege.

Aceste articole sînt stipulate însă în [Legea nr.1115-XIV din 5 iulie 2000](#) "Cu privire la modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova". Prevederile articolelor precitate, nefiind cuprinse în proiectele de legi prezentate, nu au fost avizate de Curtea Constituțională și, prin urmare, susține autorul sesizării, contravin dispozițiilor art.135 lit.c) din [Constituție](#), precum și punctelor 2 și 3 din Avizele Curții Constituționale [nr.4 din 14 octombrie 1999](#) și [nr.6 din 16 noiembrie 1999](#).

Examinînd sesizarea în cauză, Curtea Constituțională reține următoarele.

În conformitate cu art.31 alin.(1) din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#), Curtea examinează numai chestiuni ce țin de competența ei.

Potrivit art.135 alin.(1) lit.a) din [Constituție](#), una din atribuțiile Curții Constituționale o constituie exercitarea controlului constituționalității legilor. Interpretarea logică a acestei dispoziții, în colaborare cu prevederile art.134 alin.(3) din [Legea Supremă](#), permite să se tragă concluzia că Curtea Constituțională este abilitată să supună controlului doar legile ierarhic inferioare Constituției. Legile constituționale, prin care se modifică Constituția, nu pot fi considerate inferioare Constituției, deoarece ele conțin norme constituționale, care, după intrarea lor în vigoare, devin parte componentă a Constituției, garantarea supremației căreia intră în competența Curții Constituționale. Ori, potrivit art.7 și 134 din [Constituție](#), Constituția este Legea Supremă a statului, iar Curtea Constituțională garantează supremația ei. Conform dispozițiilor art.135 alin.(1) lit.b) din [Legea Supremă](#), legiuitorul constituant a abilitat Curtea Constituțională doar cu dreptul de a interpreta Constituția.

Mai mult decît atît, legiuitorul nu a stabilit modalitatea de soluționare a inițiativelor de revizuire a Constituției în cazurile în care Curtea Constituțională ar recunoaște neconstituționalitatea unei legi constituționale.

Cît privește dispozițiile art.II, III, IV și V din legea contestată, este de menționat că ele nu conțin norme constituționale și nu sînt părți componente ale textului Constituției. Aceste dispoziții cuprinse în

legea contestată prevăd modul de aplicare a normelor constituționale și, prin urmare, Parlamentul era în drept să le adopte și fără avizul Curții Constituționale.

Avînd în vedere considerentele expuse, Curtea Constituțională constată că sesizarea nu ține de competența sa.

Pentru motivele arătate, în temeiul art.60 lit.c) și conducîndu-se după art.41, art.61 alin.(3) și art.64 din [Codul jurisdicției constituționale](#), Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Sistează procesul privind controlul constituționalității [Legii nr.1115-XIV din 5 iulie 2000](#) "Cu privire la modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova".

2. Prezenta Decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE

CURȚII CONSTITUȚIONALE

Victor PUȘCAȘ

Chișinău, 18 mai 2001.

Nr.5.